

Opinnäytetyö (AMK)
Hoitotyön koulutusohjelma
Hoitotyö
2011

Juvala Virve, Kajavalta Ulla & Korhonen Tiina

NÄYTKÖ-TOIMINTAMALLI

– Opiskelijoiden kokemuksia toimintamallin
pilotointivaiheesta

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Juvala Virve, Kajavalta Ulla & Korhonen Tiina

NÄYTKÖ-TOIMINTAMALLI – OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSIA TOIMINTAMALLIN PILOTOINTIVAIHEESTA

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia NÄYTKÖ-toimintamallista. Opinnäytetyö on osa NÄYTKÖ-hanketta, jossa Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman yhteistyökumppanina toimii Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi.

Tutkimuksessa oli mukana 104 sairaanhoitajaopiskelijaa, jotka osallistuivat Turun ammattikorkeakoulun NÄYTKÖ-hankkeen pilotointivaiheen tutkimusklubeihin. Tutkimusklubiä käytettiin toteutusmenetelmänä kolmessa eri opintojaksossa; Ikääntyneen hoitotyö, Kirurgisen potilaan hoitotyö ja Mielenterveys- ja päihdepotilaan hoitotyön erityisosaaminen.

Tämä opinnäytetyö on kuvaileva laadullinen tutkimus. Tutkimuskysymyksinä olivat 1) mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on ja 2) mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on. Tiedonkeruu toteutettiin puolistrukturoidulla palautelomakkeella ja tulokset analysoitiin induktiivisella sisällönanalyysillä.

Tutkimus osoitti, että tutkimusklubissa oli sekä hyviä asioita että kehittämiskohteita. Erityisen hyväksi opiskelijat kokivat vuorovaikutuksen ja yhteistyön käytännön hoitohenkilökunnan kanssa, tutkimusten haku- ja käsittelytaitojen kehittymisen, esiintymisen ja teoreettisen tietorakenteen kehittymisen. Suurimmiksi kehittämiskohteiksi nousivat töiden aiheet, työn tekemiseen varattu aika, tutkimusklubin aikataulutus, osastojen aktiivisuus ja opintojakson tavoitteiden täytyminen.

Tuloksia voidaan hyödyntää NÄYTKÖ-toimintamallin kehittämisessä ja suunniteltaessa erilaisten opintokokonaisuuksien toteuttamismenetelmiä.

ASIASANAT:

sairaanhoitajaopiskelija, näyttöön perustuva hoitotyö, tutkimusklubi

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

Turku University of Applied Sciences

Degree programme in nursing | Nursing

May 2011 | 30 + 3

Camilla Laaksonen

Juvala Virve, Kajavalta Ulla & Korhonen Tiina

NÄYTKÖ-PROCESS– STUDENTS' EXPERIENCES OF THE PROCESS PILOT PHASE

The purpose of this study was to describe the Turku University of Applied Sciences nursing students' experiences of the NÄYTKÖ-process. This thesis is part of the NÄYTKÖ-project that is conducted in collaboration between the Turku University of Applied Sciences nursing degree program and the City of Turku, Social and Health Services.

The study included 104 nursing students who participated in the Turku University of Applied Sciences' NÄYTKÖ-project's pilot phase. The process contain journal clubs that were implemented in three study periods; Geriatric nursing, Surgical nursing and Mental health and substance abuse nursing requiring special expertise.

This thesis is a descriptive qualitative research. The research questions were 1) what are the good things in the journal club and 2) what are the development targets in the journal club. Data collection was carried out with semi-structured feedback form and the results were analyzed using inductive content analysis.

The study showed that there were both good things and development targets in the journal club. Students think that the good things were the interaction and cooperation with the nursing staff, the development of the skills of searching and reading studies, performing and development of the theoretical data structure. The major development targets were work topics, time allocated for working, the journal club's schedule, units' activity and achieve of the course goals.

Results can be used to develop the NÄYTKÖ-process and designing implementation methods for different study periods.

KEYWORDS:

nursing student, evidence-based nursing, journal club

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	7
2 TIEDONHAKU	9
3 TUTKIMUSKLUBITOIMINTA	9
3.1 Mikä on sairaanhoitajaopiskelija?	10
3.2 Näyttöön perustuva toiminta hoitotyössä	10
3.3 Tutkimusklubi oppimismenetelmänä	13
4 TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT	14
5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	15
5.1 Kysely tiedonkeruumenetelmänä	15
5.2 Aineiston kerääminen	16
5.3 Aineiston analysoiminen induktiivisella sisällönanalyysilla	16
6 TULOKSET	16
6.1 Hyvät asiat tutkimusklubissa	17
6.2 Tutkimusklubin kehittämiskohteet	18
7 TULOSTEN TARKASTELUA	20
7.1 Hyvien asioiden tarkastelua	21
7.2 Kehittämiskohteiden tarkastelua	22
8 POHDINTA	24
9 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS	26
10 JOHTOPÄÄTÖKSET	28
LÄHTEET	29

LIITTEET

Liite 1. Palautelomake

Liite 2. Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on? (Esimerkkejä vastauksista)

Liite 3. Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on? (Esimerkkejä vastauksista)

KUVIOT

Kuvio 1. Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on?

18

Kuvio 2. Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on?

20

1 JOHDANTO

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia NÄYTKÖ-toimintamallista. Tavoitteena on tuottaa tietoa, jonka avulla NÄYTKÖ-toimintamallia voidaan kehittää. Tuloksia voidaan lisäksi hyödyntää suunniteltaessa erilaisten opintokokonaisuuksien toteuttamismenetelmiä. Tutkimuksella halutaan tuottaa tietoa, jonka avulla voidaan antaa perinteiselle luento-opetukselle vaihtoehto, joka monipuolistaa opiskelua ja lisää opiskelijoiden mielenkiintoa tutkittua tietoa kohtaan. Tiedon avulla voidaan lisätä valmiuksia näyttöön perustuvan hoitotyön toteuttamiseen ja oman alan kehittämiseen.

Opiskelijoiden kokemusten tutkiminen on tärkeää, jotta voidaan kehittää uusia opetusmenetelmiä, jotka tekevät opiskelusta mielenkiintoisempaa ja monipuolisempaa. Tarkastelemalla opiskelijoiden kokemuksia toimintamallista saadaan tietoa siitä, onko se opetusmenetelmänä hyödyllinen ja miten sitä voisi tulevaisuudessa kehittää.

Opinnäytetyö liittyy NÄYTKÖ-hankkeeseen, jossa ovat yhteistyössä Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelma ja Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimi. Projektissa kehitetään toimintamallia, jonka tarkoituksena on edistää näyttöön perustuvan hoitotyön toteutumista opiskelijoiden ja hoitohenkilökunnan yhteisellä oppimisella. Opiskelijoiden osalta tavoitteena on tutkimustiedon haku-, arviointi-, hyödyntämis- ja esittämistaitojen kehittyminen. NÄYTKÖ-toimintamallissa käytetään menetelmänä tutkimusklubitoimintaa. Käytännössä tutkimusklubi saa alkunsa siitä, että työyhteisön hoitohenkilökunta nimeää aiheen tiedontarpeensa mukaan. Tämän jälkeen sairaanhoitajaopiskelijat etsivät tutkimustietoa, arvioivat sen laatua ja valmistelevat kirjallisen työn, joka toimitetaan työyksikölle. Työyksikön hoitohenkilökunta tutustuu kirjalliseen työhön ja arvioi tiedon hyödynnettävyyttä osaston toiminnan kehittämisessä. Tutkimusklubitapaamisissa opiskelijat esittävät työnsä, jonka jälkeen hoitohenkilökunta ja opiskelijat keskustelevat yhdessä aiheesta. (Laaksonen ym. 2011.)

Työssä tarkastellaan opiskelijoiden kirjallisia palautteita, jotka on kerätty heiltä tutkimusklubitoiminnalla toteutettujen opintojaksojen päätteeksi syksyllä 2010. Palautteilla on pyritty selvittämään opiskelijoiden mielipiteitä NÄYTKÖ-toimintamallista. Opiskelijoilta on kysytty sekä hyviä asioita että kehittämiskohteita. Palautteet analysoidaan induktiivisella sisällönanalyysillä, jonka tuloksena on kuvaus opiskelijoiden kokemuksista.

2 TIEDONHAKU

Tietoa haettiin tietokannoista Medic, Cinahl ja PudMed. Hakusanoina käytettiin suomenkielellä etsittäessä sanoja tutkimusklubi ja näyttöön perustuva hoitotyö. Kansainvälisiä tietokantoja käytettäessä hakusanoina käytettiin evidence-based nursing, evidence AND based AND nursing, journal club ja nursing AND journal club. Haun rajauksina oli aikaväli 2001-2011 eli työhön hyväksyttiin vain alle kymmenen vuotta vanhat tutkimukset ja artikkeleista tuli olla saatavilla koko teksti. Näillä hauilla työhön hyväksyttiin viisi kansainvälistä tutkimusta. Käsihauilla etsittiin sanoilla näyttöön perustuva hoitotyö sekä tutkimusklubi ja opiskelijat, joilloin löysimme työssä käsiteltävän opinnäytetyön. Käsihakua käytettiin myös etsittäessä teoretietoja keskeisten käsitteiden selvittämiseen ja eettisyyden ja luotettavuuden pohdintaan. Tietoa etsittiin myös suoraan tekijöiden tai artikkelien nimillä, kun aikaisemmin löydettyistä artikkeleista löytyi viitteitä muihin mielenkiintoisilta vaikuttaviin artikkeleihin. Tällä tavalla löytyi vielä muutamia tutkimuksia.

Työhön yritettiin etsiä tutkimuksia, jotka kuvaavat opiskelijoiden kokemuksia tutkimusklubitoiminnasta. Opiskelijoiden kokemuksia kuvaavia tutkimuksia ei yllä mainituilla hauilla löytynyt, mutta aihetta sivuvia tutkimuksia löytyi muutama. Näyttöön perustuvasta hoitotyöstä pyrittiin hakemaan tietoa, joka kuvaa näyttöön perustuvan hoitotyön tarkoitusta, edellyksiä ja haasteita. Tutkimukset valittiin niin, että ne kuvaavat aihetta monipuolisesti eri näkökulmista.

3 TUTKIMUSKLUBITOIMINTA

NÄYTKÖ-toimintamalli perustuu siihen, että sairaanhoitajaopiskelijat hakevat tutkimuksia käytännön hoitohenkilökunnan antamista aiheista. He esittelevät löytämänsä tutkimukset tutkimusklubi-istunnoissa tietyn osaston hoitohenkilökunnalle. Toiminnalla pyritään siihen, että tulevaisuudessa hoitotyö

perustuisi yhä enemmän tieteelliseen näyttöön. Seuraavassa käydään läpi työn keskeiset käsitteet ja esitellään aikaisempien tutkimusten tuloksia.

3.1 Mikä on sairaanhoitajaopiskelija?

Sairaanhoitaja on hoitotyön asiantuntija, jonka tehtävänä on tukea ihmisiä saavuttamaan ja ylläpitämään terveyttään muuttuvissa olosuhteissa ja ympäristöissä. Hän toteuttaa ja kehittää terveyttä edistävää ja ylläpitävää, sairauksia ehkäisevää ja parantavaa sekä kuntouttavaa hoitotyötä. Sairaanhoitaja toimii itsenäisesti ja yhteistyössä eri ammattiryhmien kanssa ja toteuttaa lääkärin ohjeiden mukaista lääketieteellistä hoitoa. Hän tukee eri elämänvaiheessa olevia ihmisiä ja auttaa ihmisiä kohtaamaan sairastumisen, vammautumisen ja kuoleman. (Turun ammattikorkeakoulu 2008, 2.)

Opiskelija on henkilö, joka opiskelee päätoimisesti jossakin oppilaitoksessa eikä ole ansiotyössä tai työtön. Ammattikorkeakouluopiskelijalla tarkoitetaan oppilaitoksen kirjoilla olevaa opiskelijaa, jonka tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinto. (Tilastokeskus 2010.) Sairaanhoitajaopiskelija on henkilö, joka suorittaa sairaanhoitajan ammattikorkeakoulututkintoa.

3.2 Näyttöön perustuva toiminta hoitotyössä

Tutkimustiedon ja käytännön toiminnan yhteyttä alettiin 1990-luvulla kutsua näyttöön perustuvaksi käytännöksi, jossa näyttö toiminnan vaikuttavuudesta perustuu tutkimustietoon ja kliiniseen asiantuntijuuteen. Näyttöön perustuva käytäntö määritellään tietoiseksi ja harkituksi ajankohtaisen parhaan näytön käytöksi potilaan hoitoa koskevassa päätöksenteossa. Se tapahtuu yhdistämällä kliininen asiantuntemus, tieteellinen tieto ja potilaan näkemykset ja käytettävissä olevat voimavarat. (Lauri & Elomaa 1999, 112.)

Näyttöön perustuvalla toiminnalla pyritään antamaan potilaille parasta mahdollista hoitoa. Tavoitteena on vastata hoidon tarpeeseen käyttämällä hyväksi todettuja menetelmiä ja hoitokäytäntöjä, yhtenäistää potilaiden hoitoa ja toimintatapoja eri toimintayksiköissä ja koulutuksessa sekä lisätä henkilöstön

osaamista, toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta. (Sosiaali- ja terveysministeriö 2009, 53–54.)

Hoitotyön koulutus, johtaminen ja tutkimus yhdessä luovat edellytykset näyttöön perustuvalla toiminnalla. Näyttöön perustuvan toiminnan edellytyksenä on, että hoitotyöstä on tuotettu tutkimustietoa, joka on käyttökelpoista ja saatavilla toimintayksiköissä. Parhaan ajan tasalla olevan tiedon käyttäminen potilaiden hoitopäätöksiä tehdessä edellyttää hoitajalta tiedon hankinnan, asioiden yhdistämisen ja soveltamisen osaamista sekä kriittistä työtettä. Näyttöön perustuva toiminta vaatii hoitotyöntekijöiltä alan kehityksen seuraamista, päätöksenteon ja tiedonkäytön osaamista sekä valmiutta kyseenalaistaa tutut toimintatavat ja etsiä uutta tietoa niiden kehittämiseksi. Hoitohenkilöstön tulee osata hyödyntää näyttöön perustuvia hoitotyön suosituksia ja niihin perustuvia hoito-ohjeita. (STM 2009, 53–55.)

Positiivinen asenne on näyttöön perustuvan hoitotyön ja sen kehittämisen voimavara ja kivijalka. Se ei kuitenkaan yksinään riitä, vaan sen lisäksi on käytävä arvokeskusteluja työyhteisöissä. Niissä esiin nousseet yhteiset tavoitteet ja arvot tukevat hoitotieteellistä tutkimusta. Positiivisen asenteen lisäksi tarvitaan riittävästi resursseja ja tutkimusta tukevaa kulttuuria. Riittävät resurssit eivät tarkoita suuria taloudellisia investointeja, vaan asioiden laittamista tärkeysjärjestykseen, ajan antamista tutkimustyölle sekä toimivia ja asianmukaisia välineitä. Vastuu näyttöön perustuvasta hoitotyöstä kuuluu sekä hoitotyöntekijöille että hoitotyön johtajille. Hoitotyön johtajien asennoituminen vaikuttaa siihen, miten käytännön hoitohenkilökunta suhtautuu näyttöön perustuvaan hoitotyöhön. (Lindfors 2007, 62–63.)

Hoitotyössä haasteena on tunnistaa näyttöön perustuvan toiminnan asenteelliset, tiedolliset ja taidolliset esteet, joihin yksikössä voidaan vaikuttaa muun muassa erilaisten ohjausten ja koulutusten avulla. Koulutus antaa valmiudet näyttöön perustuvaan toimintaan potilastyössä sekä näyttöön perustuvan tiedon tuottamiseen ja tiivistämiseen. Näyttöön perustuvan toiminnan toteuttamisesta ja kehittämisestä vastaavat hoitotyön johtajat. Tämä edellyttää heiltä sitoutumista toiminnan ylläpitämiseen, seurantaan, arviointiin ja

kehittämiseen. Johtajilla tulee olla kykyä tulkita ja analysoida toiminnasta tuotettavaa tietoa sekä arvioida sen merkitystä näyttöön perustuvan toiminnan kannalta. (STM 2009, 55, 58.)

Näyttöön perustuvan hoitotyön käytön suurimmiksi ulkoisiksi haasteiksi on koettu ajan, resurssien, näytön, auktoriteetin ja tuen puute. Sisäisistä tekijöistä tärkeimmiksi ovat nousseet motivaation puute ja muutosvastarinta. Belgiassa tehty tutkimus osoitti, että edellä mainittujen lisäksi näyttöön perustuvan hoitotyön toteutumista estävät alan hierarkkinen rakenne, lääkärin tuen puute, puutteelliset atk- ja muut tarvittavat taidot, relevanttien tutkimusten puuttuminen hoitotyön alalta sekä lääkeyritysten vaikutus näyttöön. (Hannes ym. 2007, 168–169.)

Kyseisessä tutkimuksessa mukana olleet sairaanhoitajat tunnustivat, että heidän tulisi ottaa enemmän vastuuta näyttöön perustuvan hoitotyön toteutumisesta. Vastaajista osa oli myös sitä mieltä, että hoitajien tulisi vaatia itselleen enemmän itsenäisyyttä ja valtuuksia potilaita koskevaan päätöksentekoon. Tämä on kuitenkin vaikeaa, koska terveydenhuollon ammattien hierarkkisessa rakenteessa hoitajat ovat melko alhaalla, mikä näkyy erilaisena asemana, valtana, auktoriteettina ja palkkana. Hoitajat raportoivat, että tutkimusten etsiminen ja lukeminen työaikana on vaikeaa ja tuntuu jopa eettisesti väärältä tilanteissa, joissa hoitajia on vuorossa liian vähän. (Hannes ym. 2007, 168–169.)

Huolimatta siitä, että näyttöön perustuvasta hoitotyöstä on runsaasti kirjallisuutta on hoitajilla silti vaikeuksia muuttaa näyttö käytännön toiminnaksi. Tähän on esitetty monia syitä, kuten ymmärryksen ja ajan puute. Scottin ja McSherryn kirjallisuuskatsaus osoittaa, että hoito voi olla näyttöön perustuvaa, kun hoitajat ymmärtävät, mitä näyttöön perustuva hoitotyö tarkoittaa, mikä luo näyttöä, mikä on näyttöön perustuvan hoitotyön ja näyttöön perustuvan lääketieteen ja käytännön ero ja millainen prosessi näytön muuttaminen käytännön toiminnaksi on. Katsaus vahvisti, että näyttöön perustuva hoitotyö voidaan määritellä ja käsitteellistää. Hoitajille täytyy kuitenkin kertoa millainen

prosessi näytön muuttaminen käytännöksi on, jotta he voivat toteuttaa sitä itse. (Scott & McSherry 2008, 1085.)

3.3 Tutkimusklubi oppimismenetelmänä

Tutkimusklubi määritellään koulutukselliseksi kokoukseksi, jossa joukko ihmisiä keskustelee ajankohtaisista artikkeleista tavoitteenaan pitää tietotasonsa ajan tasalla. Kokous edistää tietoisuutta uusimmista tutkimustuloksista, opettaa kritisoimaan ja arvioimaan tutkimuksia sekä kannustaa perehtymään klinisiin tutkimuksiin ja hyödyntämään niitä käytännön hoitotyössä. Tutkimusklubi on silta tutkimuksen ja käytännön välillä. (Kleinpell 2002, 412.)

Tutkimusklubi voi olla mielenkiintoinen ja hauska tapa parantaa hoitotyön laatua. Se voi tarjota alkusysäyksen käytäntöjen muuttamiseen. Perinteisesti niitä on käytetty terveydenhuollossa edistämään tietoa ja opettamaan kriittistä ajattelua ja erilaisia tutkimusmenetelmiä. Korostamalla käytännön osallisuutta ja toimimalla suunnitelmallisesti, voi hoitotyön tutkimusklubista olla tiedon jakamisen lisäksi todellista hyötyä potilaan hoidossa. Lisäksi tutkimusten esittäminen tutkimusklubi-istunnoissa voi auttaa opiskelijoita oppimaan, miten esityksiä tehdään. (St. Pierre 2005, 390, 392.)

Opiskelijoiden suhtautuminen tutkitun tiedon käyttöä kohtaan oli negatiivista Burken ym. (2005, 359) tutkimuksen mukaan. Kimin ym. (2009, 1219–1221, 1225) tutkimuksessa arvioitiin näyttöön perustuvan, käytäntöön keskittyneen, vuorovaikutteisen opetusmenetelmän vaikuttavuutta. Tutkimukseen osallistui hieman yli kaksisataa sairaanhoitajaopiskelijaa kahdessa yliopistossa USA:ssa. Tulosten mukaan näyttöön perustuvan, käytäntöön keskittyvän opetusmenetelmän käyttö ei muuttanut negatiivisia asenteita tutkittua tietoa ja sen käyttöä kohtaan. Keskeistä oli kuitenkin, että kyseinen opetusmenetelmä silti lisäsi opiskelijoiden näyttöön perustuvaa tietoa ja sen käyttöä. Uudenlaisia opetusmenetelmiä tarvitaan, jotta opiskelijat tulevat ammattitaitoisiksi näyttöön perustuvien tietojen ja taitojen osalta. (Kim ym. 2009, 1219–1221, 1225.)

Metropolia ammattikorkeakoulussa tehdyssä opinnäytetyössä tutkittiin kahdenkymmenenkuuden hoitotyön aikuisopiskelijan tutkimustiedon ja tutkimustyön oppimista sekä niiden hyödyntämistä työelämässä. Keskeisimpinä tuloksina oli, että suurin osa opiskelijoista oli oppinut lukemaan tutkimuksia, hankkimaan tietoa eri lähteistä, ymmärtämään tutkimusprosessin etenemistä, arvioimaan tiedon luotettavuutta ja tunnistamaan erilaisia tutkimusmenetelmiä osallistumalla tutkimusklubeihin. Yli puolet vastaajista oppi yhdistämään teoriaa käytäntöön sekä uutta tietoa aikaisempaan tietoon, syventämään tietoja omasta alastaan ja ratkaisemaan hoitotyön ongelmia. Lisäksi yli puolet opiskelijoista ymmärsi, mitä näyttöön perustuva hoitotyö on ja oli tullut rohkeammaksi ja motivoituneemmaksi kehittämään tulevaa työtään. (Minkkinen 2010, 14–19.)

Tutkimusklubeissa esiin tulleista tuloksista oli keskusteltu ja tiedotettu työyhteisöissä, mutta niitä ei ole hyödynnetty käytännön hoitotyössä lainkaan tai hyödynnetty vain hyvin vähän. Tämän tutkimuksen perusteella tutkimusklubitoiminta tuki hoitotyön aikuisopiskelijoiden tutkimustiedon ja tutkimustyön oppimista ja näyttäisi jossain määrin tukevan tutkimustiedon hyödyntämistä käytännön hoitotyössä. (Minkkinen 2010, 21–23, 29–30.)

4 TARKOITUS JA TUTKIMUSONGELMAT

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia NÄYTKÖ-toimintamallista.

Tutkimusongelmat olivat:

1. Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on?
2. Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on?

5 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä tutkimuksessa käsiteltävät palautteet kerättiin syksyn 2010 aikana toteutetuissa tutkimusklubi-istunnoissa osana kolmea eri opintojaksoa; Ikääntyneen hoitotyö, Kirurgisen potilaan hoitotyö ja Mielenterveys- ja päihdepotilaan hoitotyön erityisosaaminen. Tutkimusklubitoiminnassa oli mukana Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön koulutusohjelman opiskelijoita ja opettajia sekä Turun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen edustajia.

5.1 Kysely tiedonkeruumenetelmänä

Tiedonkeruumenetelmänä käytettiin NÄYTKÖ-toimintamallin projektiryhmän valmiiksi laatimaa puolistrukturoitua palautelomaketta (liite 1), josta analysoitiin avoimet kysymykset ja vapaat kommentit. Avoimet kysymykset olivat 8) mitä hyviä asioita tutkimusklubissa oli ja 9) mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa oli. Kysymyksille oli annettu vastaustilaa kaksi riviä. Näiden alla oli kohta 10) vapaat kommentit, jolle oli annettu kirjoitustilaa kolme riviä. Ennen avoimia kysymyksiä lomakkeessa oli strukturoituja kysymyksiä, joiden analysointi kuului toiselle opinnäytetyöryhmälle. Lomakkeen lopussa oli tieto siitä, että palautetta voidaan käyttää opinnäytetöiden aineistona ja siinä pyydettiin lupa palautteen käyttöön opinnäytetöissä.

Alun perin tarkoituksena oli haastatella opiskelijoita, mutta palautelomaketta käytettiin, koska tutkimusklubitoiminta käynnistyi jo ennen kuin opinnäytetöiden tekeminen aloitettiin. Lisäksi opiskelijakollegoiden haastatteleminen olisi voinut olla haasteellista, sillä haastattelijan irtautuminen opiskelijan roolista haastattelutilanteessa olisi saattanut olla vaikeaa.

Kysely on menetelmänä hyvä, koska sillä voidaan kerätä laaja tutkimusaineisto ja se vie vähän aikaa sekä vastaajalta että tutkijalta. Avoimilla kysymyksillä voidaan saada esiin uusia näkökulmia, joita tutkija ei ole osannut ajatella. (Hirsjärvi ym. 2007, 190–194.) Kyselytutkimuksen heikkoutena voidaan pitää aineiston pinnallisuutta ja teoreettista vaatimattomuutta. Kyselyä käytettäessä ei voida varmistua siitä, miten vakavasti vastaajat ovat suhtautuneet

vastaamiseen ja miten vastaajat ovat selvillä tutkittavasta aiheesta. Hyvän kyselylomakkeen laatiminen vaatii aikaa, tietoa ja taitoa. Lisäksi vastaamattomuus voi nousta suureksi joissain tapauksissa. (Hirsjärvi ym. 2009, 195.)

5.2 Aineiston kerääminen

Palautetta kerättiin tutkimusklubitoimintaan osallistuneilta 104 sairaanhoitajaopiskelijalta. Opiskelijoiden palautelomakkeeseen oli kirjattu tieto siitä, että palautetta voidaan käyttää osana opinnäytetöitä. Halutessaan opiskelija olisi voinut kieltää palautteensa käytön. Aineiston keruu tapahtui syksyn 2010 aikana opintojaksojen päätteeksi.

5.3 Aineiston analysoiminen induktiivisella sisällönanalyysillä

Sisällönanalyysin tarkoituksena on selkeyttää ja järjestellä aineistoa ja kuvata dokumenttien sisältöä sanallisesti (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91, 105). Induktiivisen analyysin lähtökohtana on aineiston monitahoinen ja yksityiskohtainen tarkastelu, ei teorian tai hypoteesin testaaminen. Analyysin pyrkimyksenä on paljastaa odottamattomia asioita, eikä tutkija määrää sitä, mikä asia on tärkeä. (Hirsjärvi ym. 2007, 160.)

6 TULOKSET

Tutkimukseen vastanneet opiskelijat opiskelevat Turun ammattikorkeakoulussa hoitotyön koulutusohjelmassa. Tutkimukseen osallistui 104 opiskelijaa, jotka antoivat luvan palautteen käyttämiseen opinnäytetyön aineistona. Yhtä palautetta ei käytetty, koska siinä ei oltu vastattu lupakysymykseen.

Tulokset jaoteltiin tutkimuskysymysten mukaan hyviin asioihin ja kehittämiskohteisiin. Palautelomakkeissa olleet vapaat kommentit sisällytettiin yllä mainittuihin jaotteluihin. Tekstissä esiintyvät kaikki prosenttiluvut laskettiin vertaamalla kyseisessä ryhmässä olevien vastausten määrää kaikkiin

vastauksiin (n = 104). Samassa ryhmässä esiintyvät saman vastaajan eritavalla ilmaiset vastaukset huomioitiin laskennassa vain kerran.

6.1 Hyvät asiat tutkimusklubissa

Vastaajilta kysyttiin avoimella kysymyksellä, mitä hyviä asioita tutkimusklubissa oli. Vastaukset luokiteltiin neljään isoon kategoriaan (kuvio 1): Vuorovaikutus ja yhteistyö käytännön hoitohenkilökunnan kanssa, Tutkimusten hakuun, arviointiin ja esittämiseen liittyvien taitojen kehittyminen, Oppimista tukeneet ja edistäneet tekijät ja Teoreettisen tietorakenteen kehittyminen. Liitteenä on kategorioittain esimerkkejä yleisimmistä vastauksista (liite 2). Vastauksia on muokattu siten, ettei yksittäisen opiskelijan kommentteja voida tunnistaa. Yhtä vastausta ei saatu sisällytettyä mihinkään edellä mainituista ryhmistä, koska se ei vastannut esitettyyn tutkimuskysymykseen.

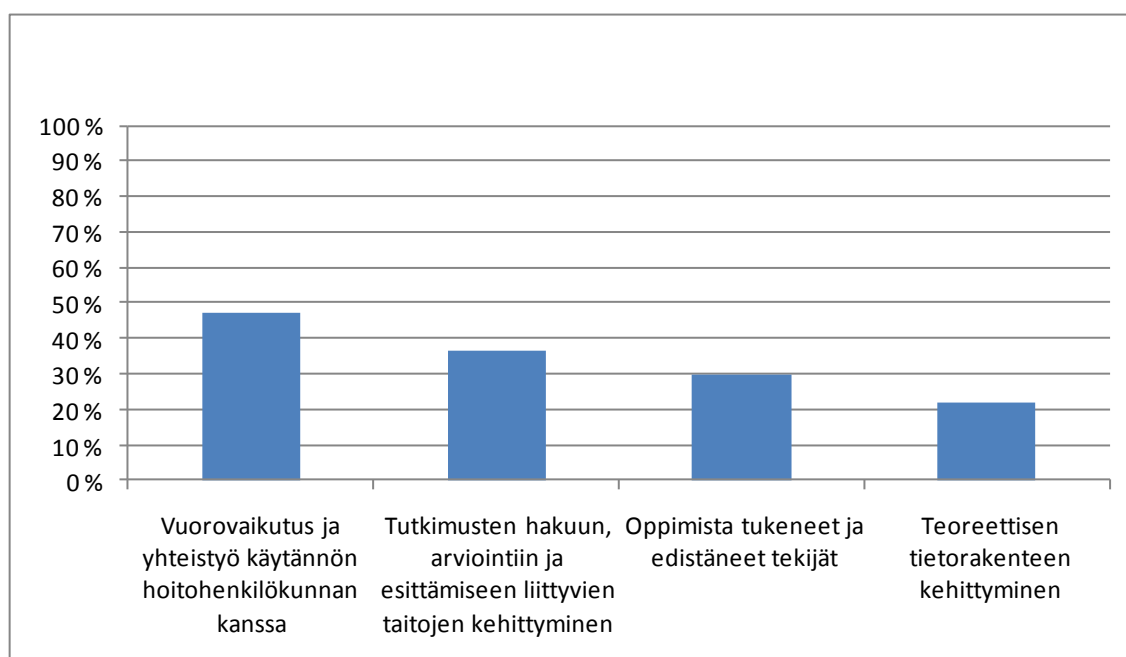
Vuorovaikutus ja yhteistyö käytännön hoitohenkilökunnan kanssa nousi hyväksi asiaksi lähes puolessa (47,1 % n = 49) vastauksista. Hyvänä pidettiin erityisesti vuorovaikutusta opiskelijoiden ja käytännön työntekijöiden välillä (n = 16), keskustelua hoitohenkilökunnan kanssa (n = 12), henkilökunnan kokemuksien kuulemista (n = 10) ja tutkimustiedon viemistä osastoille (n = 8).

Tutkimusten hakuun, arviointiin ja esittämiseen liittyvien taitojen kehittyminen oli mainittu hyväksi asiaksi 38 (36,5 %) palautteessa. Kyseinen kategoria jaettiin vielä kolmeen pienempää ryhmään, joille laskettiin myös prosenttiosuudet: tiedonhaku (24,0 %), tutkimusten käsittely (14,4 %) ja esiintyminen (11,5 %). Tiedonhakuun liittyen erityisen hyvänä pidettiin tiedonhaun kehittymistä (n = 21). Vastaavasti tutkimusten käsittelyssä kehuttiin eniten tutkimusten käsittelytaitojen kehittymistä (n = 6) ja esiintymisessä esiintymiskokemuksen karttumista (n = 8) ja itse esiintymistä (n = 5).

Oppimista tukeneet ja edistäneet tekijät nousivat positiivisiksi asioiksi 31 (29,8 %) vastauksessa. Eniten kehuttiin mielenkiintoisia aiheita (n = 6) ja ryhmässä työskentelyä (n = 3). Lisäksi muutama vastaaja (n = 3) oli sitä mieltä, että

tutkimusklubi valmentaa hyvin opinnäytetyötä varten. Loput vastauksista olivat yhden tai kahden vastaajan sanomia sisällöttömiä toteamuksia.

Teoreettisen tietorakenteen kehittyminen oli koettu positiiviseksi asiaksi 23 (22,1 %) palautteessa. Erityisesti keuhuttiin sitä, että opiskelijat saivat tutkimusklubitoiminnan kautta uutta tietoa (n = 14). Sen lisäksi toiminta syvensi vanhoja tietoja (n = 5).

Kuvio 1. Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on?

6.2 Tutkimusklubin kehittämiskohteet

Kehittämiskohteita kysyttiin hyvien asioiden tapaan avoimella kysymyksellä. Vastaukset luokiteltiin kuuteen isoon kategoriaan (kuvio 2): Työn aiheet, kuormittavuus ja aikataulu, Yhteistyön kehittäminen, Käytännön järjestelyt, Ohjeistukseen liittyvät asiat, Oppimiseen liittyvät muut kehittämistarpeet ja Ajoittuminen opinnoissa. Liitteenä on kategorioittain esimerkkejä yleisimmistä vastauksista (liite 3), joita on muokattu siten, ettei yksittäisen opiskelijan kommentteja voida tunnistaa. Myös tässä kohdassa yksi vastaus jäi luokittelematta, koska se ei vastannut esitettyyn kysymykseen.

Työn aiheet, kuormittavuus ja aikataulu nousi suurimmaksi kehittämiskohteeksi (59,6 % n = 62). Kyseinen kategoria jaettiin kolmeen pienempään ryhmään, joille laskettiin prosenttiosuudet: aiheet (26,9 %), aika (25,0 %) ja työntekeminen (25,0 %). Aiheet-otsikon alla opiskelijat pitivät aiheita huonoina (n = 8), opiskelijoiden mielestä aiheet tulisi rajata tarkemmin (n = 6) ja opettajan tulisi tarkistaa, että aiheet ovat sellaisia, joista löytyy tutkittua tietoa (n = 5). Aikaa käsittelevässä kohdassa opiskelijat kaipasivat enemmän aikaa työntekemiseen (n = 15) ja parempaa aikataulutusta tutkimusklubille (n = 9). Työntekeminen-otsakkeen alla nousi esille, että samanaikaiset vaativat työt vaikeuttivat tutkimusklubityön tekemistä (n = 7) ja että tutkimusklubi kuormitti opiskelijoita liikaa (n = 6).

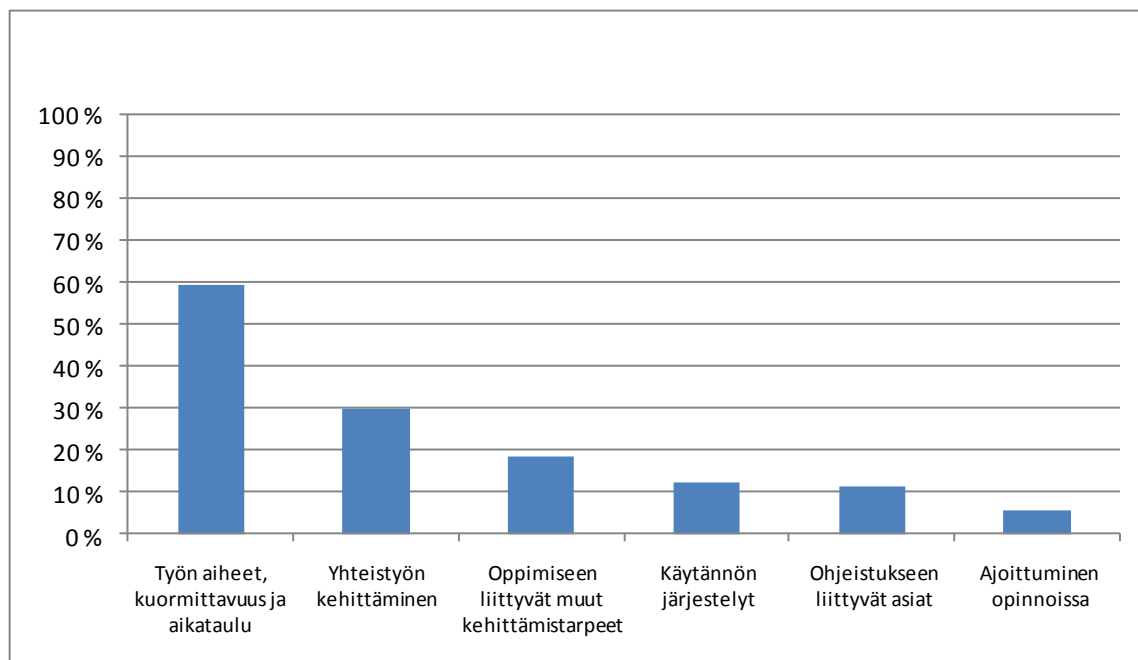
Yhteistyön kehittäminen koulun ja käytännön välillä koettiin toiseksi suurimmaksi kehittämiskohteeksi (29,8 % n = 31). Eniten toivottiin, että osastot olisivat aktiivisempia (n = 9) ja kuuntelijat motivoituneita (n = 8). Lisäksi opiskelijat olivat pettyneitä siihen, että istunnoissa oli liian vähän hoitohenkilökuntaa kuuntelemaan (n = 8).

Käytännön järjestelyt nousivat kehittämiskohteeksi 13 (12,5 %) palautteessa. Eniten toivottiin, että koko luokka tulisi paikalle kuuntelemaan esityksiä (n = 5). Kahden opiskelijan mielestä oli haastavaa mennä puhumaan ammattilaisille, kun omat tiedot ovat puutteellisia ja kaksi opiskelijaa piti seminaarien toteutusta huonona.

Ohjeistukseen liittyvät asiat esitettiin kehittämiskohteiksi 12 (11,5 %) vastauksessa. Kolmasosa näistä vastaajista (n = 4) halusi selkeämmät ohjeet ja neljäsosa (n = 3) toimivamman tiedonkulun.

Oppimiseen liittyvät muut kehittämistarpeet nousivat esille 19 (18,3 %) palautteessa. Noin puolet näistä vastaajista sanoi, että opintojakson tavoitteet eivät täytyneet (n = 9). Opiskelijat moittivat toteutustapaa (n = 5), opiskelijoiden mielestä tuntiopetusta oli liian vähän (n = 4) ja luennot olisivat olleet parempi toteutustapa (n = 4).

Tutkimusklubin ajoittumista opinnoissa piti huonona kuusi opiskelijaa (5,8 %). Opiskelijoiden mielestä tutkimusklubi ei sovi peruskurssin toteutusmuodoksi vaan se sopisi paremmin syventäviin opintoihin tai ylempään ammattikorkeakoulututkintoon.

Kuvio 2. Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on?

7 TULOSTEN TARKASTELUA

Tutkimuksen tarkoituksena oli kuvata Turun ammattikorkeakoulun hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia NÄYTKÖ-toimintamallista. Tutkimus toteutettiin palautelomakkeella, jossa kysyttiin opiskelijoilta hyviä asioita ja kehittämiskohteita tutkimusklubista. Tulosten mukaan NÄYTKÖ-toimintamallin pilotointivaiheessa oli runsaasti sekä hyviä asioita että kehittämiskohteita. Tässä kappaleessa tarkastellaan työn tuloksia ja pohditaan asioita, jotka ovat mahdollisesti vaikuttaneet opiskelijoiden kokemuksiin.

7.1 Hyvien asioiden tarkastelua

Palautteista kävi ilmi, että opiskelijat pitivät erityisen hyvänä asiana vuorovaikutusta ja yhteistyötä käytännön hoitohenkilökunnan kanssa. Opiskelijat arvostivat sitä, että he pääsivät keskustelemaan hoitajien kanssa ja kuulemaan heidän kokemuksiaan. Tutkimusten vieminen osastoille oli opiskelijoiden mielestä mukavaa, erityisesti, jos uudesta tiedosta oli hyötyä työyhteisölle. Tämä kaikki johtunee siitä, että opiskelijat haluavat olla jo opintojen puitteissa yhteydessä käytäntöön. Lisäksi opiskelijat haluavat kehittää hoitotyötä osastoilla viemällä sinne uutta tutkittua tietoa.

Tutkimusten hakuun, arviointiin ja esittämiseen liittyvien taitojen kehittymistä pidettiin tärkeänä. Erityisesti tiedonhaun kehittyminen oli hyvä asia, koska tiedonhakutaitoja tarvitaan sekä opinnoissa että työelämässä. Tulos on yhteneväinen Minkkisen (2010, 14) opinnäytetyössä esiintyneiden tulosten kanssa. Hänen tulostensa mukaan lähes kaikki vastaajat olivat oppineet tiedonhankintaa osallistumalla tutkimusklubeihin (Minkkinen 2010, 14). Näyttöön perustuvan hoitotyön toteutumisen yhtenä perusedellytyksenä on sairaanhoitajien hyvät tiedonhakutaidot. Opiskelijat ovat tulevaisuuden hoitajia, joten on tärkeää, että he oppivat hakemaan tutkittua tietoa. Tässä tutkimuksessa hyväksi koettiin myös tutkimusten käsittelyn hallitseminen, koska muuten tutkimuksista ei ole hyötyä hoitotyölle. Lisäksi opiskelijat arvostivat sitä, että he saivat lisää esiintymiskokemusta. Tämä on tärkeää, koska sairaanhoitajat joutuvat työssään esiintymään esimerkiksi pitäessään raporttia tai ohjatessaan opiskelijaa tai potilasta.

Tutkimusklubissa oli useita oppimista tukeneita ja edistäneitä tekijöitä. Niistä useat olivat yhden tai kahden opiskelijan sanomia. Ylitse muiden nousivat kuitenkin mielenkiintoiset aiheet ja ryhmässä työskentely. On täysin loogista, että mielenkiintoiset aiheet tukevat oppimista, koska itseään kiinnostavaan aiheeseen on mukava perehtyä. Ryhmässä työskentely taas edisti oppimista luultavasti sen vuoksi, että yksinään tehtynä työ olisi ollut liian työläs.

Neljäs kategoria oli teoreettisen tietorakenteen kehittyminen. Kategoriassa tärkeimmiksi nousivat uuden tiedon saaminen ja vanhojen tietojen syventyminen. Tällä tavalla vastanneiden kohdalla tutkimusklubin idea on toteutunut, sillä opintojakson, joka toteutetaan tutkimusklubina, täytyy opettaa myös opiskelijoita. Minkkisen (2010, 17–18) opinnäytetyöstä käy ilmi, että suurin osa vastaajista oli oppinut syventämään vanhoja tietoja. Myös Kimin ym. (2009, 1219–1221, 1225) näyttöön perustuvan, käytäntöön keskittyneen, vuorovaikutteisen opetusmenetelmän vaikuttavuutta tutkineen tutkimuksen mukaan kyseisen opetusmenetelmän käyttö lisäsi opiskelijoiden näyttöön perustuvaa tietoa ja sen käyttöä negatiivisista asenteista huolimatta.

7.2 Kehittämiskohteiden tarkastelua

Hyvien asioiden lisäksi tutkimusklubissa oli myös paljon kehittämiskohteita. Erityisen tyytymättömiä opiskelijat olivat työn aiheisiin, kuormittavuuteen ja aikataulutukseen. Opiskelijat pitivät aiheita huonoina ja olivat sitä mieltä, että aiheet olisi pitänyt rajata tarkemmin. Lisäksi opiskelijat toivoivat, että opettaja tarkistaisi, että annetusta aiheesta löytyy tutkittua tietoa. Opiskelijoiden motivaation kannalta on tärkeää, että aihe on sellainen, josta löytyy tutkimuksia. Huono aihe ei motivoi opiskelijaa työn tekemiseen, jolloin aiheesta ei voi myöskään oppia mitään. Liian laaja aihe taas kuormittaa opiskelijoita, koska läpikäytäviä tutkimuksia on paljon ja laajasta aineistosta on vaikea koota hyvää kokonaisuutta. Monen opiskelijan mielestä tutkimusklubityön tekemiseen oli varattu liian vähän aikaa ja aikataulutus oli huono. Lisäksi samanaikaiset vaativat työt vaikeuttivat tutkimusklubityön tekemistä. Tutkimusklubityö on laaja ja vaatii paljon aikaa, koska tiedonhaku on hidasta ja erityisesti vieraskielisten tutkimusten lukeminen on haastavaa. Myös itse työn tekemiseen menee aikaa ja mikäli samanaikaisesti tulisi tehdä myös useita muita kirjallisia töitä, niin aika ei yksinkertaisesti riitä kaikkeen.

Toiseksi suurin kehittämiskohde oli yhteistyö. Opiskelijat toivoivat, että osastot olisivat aktiivisempia ja kuuntelijat motivoituneempia. Lisäksi toivottiin, että tutkimusklubi-istuntoihin saapuisi enemmän hoitohenkilökuntaa kuuntelemaan.

Opiskelijat ovat nähneet suuren vaivan tehdessään tutkimusklubityötään ja on turhauttavaa, jos paikalla olevat kuuntelijat eivät osoita lainkaan kiinnostusta esitystä kohtaan. Tutkimusklubin idea ei toteudu, mikäli henkilökuntaa on liian vähän kuuntelemassa ja hoitajat eivät ole motivoituneita vastaanottamaan tarjolla olevaa tietoa. Tutkimusklubi ei tällöin edistä näyttöön perustuvaa hoitotyötä.

Käytännön järjestelyiden suhteen toivottiin, että koko luokka tulisi paikalle kuuntelemaan esityksiä. Näin koko luokka hyötyisi tutkimusklubeista ja saisi uutta tietoa käsiteltävistä aiheista. Muiden töissä käsiteltävät asiat jäävät epäselviksi, jos ei näe heidän esityksiään.

Ohjeistukseen liittyen haluttiin tiedonkulku paremmaksi ja selkeyttä ohjeisiin, sillä selkeät ohjeet ja hyvä tiedonkulku helpottavat työn tekemistä. Epäselvät ohjeet ja puutteellinen tiedonkulku turhauttavat opiskelijoita ja saattavat aiheuttaa ylimääräistä työtä.

Oppimiseen liittyviä muita kehittämistarpeita nousi esille muutama. Opiskelijoiden mielestä opintojakson tavoitteet eivät täytyneet ja tutkimusklubi oli toteutustapana huono. Luentoja pidettiin parempana toteutustapana. Tutkimusklubin kautta opittavat asiat ovat rajalliset, kun taas luennoilla aiheesta oppii laajemmin ja olennaiset asiat. Luennoilla opettaja on valinnut aiheet, jotka kokee tärkeiksi opiskelijoille. Tutkimusklubissa opiskelijat etsivät itse tutkimuksia, jonka seurauksena tieto voi olla opintojen kannalta epäoleellista.

Ajoittumista opinnoissa ei pidetty hyvänä. Tutkimusklubi ei sovi muutaman vastaajan mielestä peruskurssin toteutusmuodoksi. Ehdotettiin, että tutkimusklubi olisi joko syventävissä opinnoissa tai ylemmässä ammattikorkeakoulututkinnoissa. Kun perusopinnot toteutetaan tutkimusklubina, perustiedot jäävät puutteellisiksi, mikä hankaloittaa tulevia opintoja. Lisäksi opiskelijoilta puuttuu tietopohja, jonka pohjalta tutkimusklubityötä tulisi lähteä tekemään.

Aikaisemmassa tutkimuksessa oli tullut ilmi, että opiskelijat suhtautuvat negatiivisesti tutkitun tiedon käyttöön (Burke ym. 2005, 359). Näyttöön

perustuvan, käytäntöön keskittyneen, vuorovaikutteisen opetusmenetelmän vaikuttavuutta tutkineen Kimin ym. (2009, 1219–1221, 1225) tutkimuksen mukaan kyseisen opetusmenetelmän käyttö ei muuttanut opiskelijoiden negatiivisia asenteita tutkittua tietoa ja sen käyttöä kohtaan. Tässä opinnäytetyössä ei tutkittu opiskelijoiden asenteita, mutta periaatteessa heillä olisi ollut mahdollisuus ilmaista vastauksissaan negatiivisia tunteita. Tällaista asenteellisuutta ei kuitenkaan ilmennyt, joten voidaan olettaa, että opiskelijat ymmärtävät näyttöön perustuvan tiedon olevan tärkeä osa heidän tietotaitoaan ja tutkimusklubien olevan yksi tapa edistää näyttöön perustuvaa hoitotyötä.

8 POHDINTA

Tulosten vertailu oli vaikeaa, koska tutkimusklubeista ei löytynyt hoitotyön alueella tehtyjä opiskelijoiden kokemuksia kuvaavia aiempia tutkimuksia. Lähimpänä oli Metropolia ammattikorkeakoulussa tehty opinnäytetyö, joka ei sekään suoranaisesti tutkinut samoja asioita kuin mitä tässä työssä oli tarkoitus kuvata.

Tutkimuksessa käytetty palautelomake oli käytössä ensimmäistä kertaa ja se oli tehty NÄYTKÖ-toimintamallin pilotointivaiheen arviointia varten projektiryhmän toimesta. Palautelomakkeen suunnittelussa oli pieniä puutteita, mikä ilmeni ongelmina palautelomakkeen käytössä. Suurin heikkous siinä oli se, että palautelomakkeen analysointi oli jaettu kahdelle opinnäytetyöryhmälle. Samassa lomakkeessa oli sekä strukturoituja että avoimia kysymyksiä, joista strukturoidut eivät kuuluneet tähän työhön. Strukturoidut kysymykset saattoivat johdattaa lukijoita vastaamaan tiettyjä asioita avoimiin kysymyksiin tai ne saattoivat sulkea strukturoiduissa kysymyksissä mainitut asiat pois avoimien kysymysten vastauksista. Tämä saattaa vääristää tämän tutkimuksen tuloksia.

Palautelomakkeessa kahden avoimen kysymyksen vastauksille oli jätetty liian vähän tilaa, kun taas vapaille kommenteille oli annettu enemmän kirjoitustilaa.

Tämä johti siihen, että varsinaisiin kysymyksiin ei voinut vastata riittävän monipuolisesti. Koska vapaille kommentteille oli niin paljon tilaa, niihin kirjoitettiin epäolennaisia asioita ja vastauksia kahteen edellä olevaan kysymykseen. Tämä vaikeutti tulosten analysointia. Sen vuoksi vapaat kommentit -kohta tuntuu epäolennaiselta tutkimuksen kannalta. Mahdollisuus kirjoittaa vapaita kommentteja saattaa antaa vastaajalle sellaisen vaikutelman, että palaute annetaan kurssin opettajalle. Tätä vaikutelmaa lisää se, että tieto palautteen käytöstä opinnäytetöissä on kirjattu vasta lomakkeen loppuun. Mikäli opiskelija ei lue lomaketta läpi ennen vastaamista, hän saattaa vastata palautelomakkeeseen niin kuin se olisi tavallinen kurssipalaute.

Yhteenvedona todettakoon, että palautelomake olisi voitu rakentaa toisenlaiseksi. Tieto opinnäytetyökäytöstä olisi voinut olla jo lomakkeen alussa. Kahdelle avoimelle kysymykselle olisi voinut antaa enemmän vastaustilaa ja vapaat kommentit jättää kokonaan pois. Lisäksi lomake olisi tullut suunnitella niin, että koko lomakkeen analysointi olisi voitu antaa vain yhdelle opinnäytetyöryhmälle.

Tutkimus antoi hyvän kuvan opiskelijoiden kokemuksista. Tulosten pohjalta voidaan lähteä kehittämään NÄYTKÖ-toimintamallia. Ennen hankkeen päättymistä, voisi olla hyödyllistä tutkia opiskelijoiden kokemuksia uudelleen ja verrata niitä tässä työssä esitettyihin tuloksiin. Lisäksi voisi toteuttaa seurantatutkimuksen, jossa vertailtaisiin ensimmäisenä vuonna valittujen opiskelijoiden kokemuksia toimintamallista koko opiskelujen ajalta. Tämä edellyttäisi sen, että tutkimusklubeja sisällytettäisiin opintojaksoihin jo ensimmäisestä lukuvuodesta alkaen. Toiminta edellyttää opiskelijoilta aikamoisia perusvalmiuksia, joten tutkimusklubi voitaisiin järjestää ensimmäisenä vuonna hieman pienemmässä mittakaavassa. Toiminnan voisi liittää osaksi ensimmäisenä lukuvuonna olevaa Tutkimus-kurssia, jossa opetellaan tutkimusten hakua ja lukemista. Seurantatutkimuksesta voisi olla se hyöty, että nähtäisiin opiskelijoiden tutkimusklubissa tarvittavien taitojen kehittyminen. Kun opiskelijat oppivat hakemaan tutkimuksia heti opintojen alussa, voisi ajatella, että he ovat valmistuessaan valmiimpia hakemaan ja

hyödyntämään tutkimuksia myös työelämässä ja täten toteuttamaan näyttöön perustuvaa hoitotyötä.

9 EETTISYYS JA LUOTETTAVUUS

Tutkimuksen eettisen hyväksyttävyyden, luotettavuuden ja tulosten uskottavuuden edellytyksenä on, että tutkimus on suoritettu hyvän tieteellisen käytännön edellyttämällä tavalla. Hyvään tieteelliseen käytäntöön kuuluu, että tutkijat noudattavat tiedeyhteisön tunnustamia toimintatapoja, soveltavat eettisesti kestäviä tiedonhankinta-, tutkimus- ja arviointimenetelmiä, toteuttavat avoimuutta tuloksia julkistaessaan sekä ottavat muiden tutkijoiden työn ja saavutukset asianmukaisella tavalla huomioon. Hyvän tieteellisen käytännön mukaista on, että tutkimus on suunniteltu, toteutettu ja raportoitu yksityiskohtaisesti ja tieteelliselle tiedolle asetettujen vaatimusten mukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002, 3.) Tässä tutkimuksessa noudatettiin edellä mainittuja hyvän tieteellisen käytännön periaatteita. Lisäksi palautelomakkeet tullaan hävittämään asianmukaisella tavalla NÄYTKÖ-hankkeen päätyttyä.

Laadullisen tutkimuksen raportoinnille ei voida antaa yhtä selviä ohjeita kuin määrälliselle tutkimukselle. Analyysivaiheessa tutkija joutuu refleктоimaan esiyymmärrystään, jolloin teoreettiset lähtökohdat ja aineiston analysointi voivat sulautua yhteen. Tutkimuksen raportoinnissa tulee joka tapauksessa pyrkiä selkeyteen. (Paunonen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 220.) Raportin arvioitavuus ja toistettavuus luovat perustan laadullisen tutkimuksen arviointiin. Arvioitavuus toteutuu, kun raportti on kirjoitettu siten, että lukija pystyy seuraamaan tutkijan päättelyä ja arvioimaan sitä. Toistettavuus ei tarkoita sitä, että toisen tutkijan tulisi samaa aineistoa käsitellessään tulla samaan lopputulokseen, vaan raportti tulisi kirjoittaa siten, että lukija vakuuttuu tutkijan tekemien ratkaisujen oikeutuksesta, perusteluista ja tutkimuksen kulun luotettavuudesta. (Mäkelä 1990, Paunosen & Vehviläinen-Julkunen 1998, 220)

mukaan.) Tämä opinnäytetyöraportti on pyritty kirjoittamaan rehellisesti ja avoimesti, jotta lukija saa hyvän kuvan tutkimuksen toteutuksesta ja tuloksista. Käsitellessä tässä työssä käytettyä aineistoa, toinen tutkija päätyisi erilaiseen lopputulokseen, koska hän lähtisi jaottelemaan aineistoa eri tavalla. Tämä on hyväksyttävää, kun osaa perustella työssä tekemänsä ratkaisut.

Tämän tutkimuksen vastaukset on analysoitu ja raportoitu huolellisesti antamatta henkilökohtaisten käsitysten vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. Se oli melko haastavaa, koska opinnäytetyöntekijät osallistuivat hankkeen pilotointivaiheessa tutkimusklubin toimintaan ja muodostivat omat mielipiteet asiasta. Tekijät eivät kuitenkaan itse täyttäneet palautelomakkeita. Pilotointivaiheen lisäksi tekijät osallistuivat opinnäytetyön raportointivaiheen aikana hankkeen muihin tutkimusklubeihin. Tämä saattoi vaikuttaa opinnäytetyöntekijöiden mielipiteisiin tutkimusklubeista ja sitä kautta tutkimustuloksiin suhtautumiseen.

Ihmisiin kohdistuvaan ei-lääketieteelliseen tutkimukseen osallistuminen voi aiheuttaa tutkittavalle fyysistä, psyykkistä, sosiaalista tai taloudellista haittaa (Karlsson 2008). Tässä tutkimuksessa tutkittaville olisi voinut aiheutua sosiaalista haittaa, mikäli palautelomakkeista olisi ilmennyt tutkittavien nimet. Sosiaalisen haitan mahdollisuus kuitenkin eliminoitiin käyttämällä nimettömiä palautelomakkeita. Lomakkeissa oli myös tieto siitä, että vastauksia voidaan käyttää opinnäytetyöissä ja halutessaan vastaaja olisi voinut kieltää palautteensa käytön.

Tutkimuksen luotettavuutta arvioidaan validiteetin ja reliabiliteetin avulla. Validiteetti ilmaisee, miten hyvin tutkimuksessa käytetty mittausten menetelmä mittaa juuri sitä, mitä sen on tarkoitus mitata (Tilastokeskus 2011a). Tutkimuksessa käytetyn palautelomakkeen kysymykset mittaavat sitä, mitä niiden on tarkoituskin mitata eli hoitotyön opiskelijoiden kokemuksia NÄYTKÖ-toimintamallin pilotointivaiheesta.

Reliabiliteetti taas ilmaisee, miten luotettavasti ja toistettavasti käytetty mittari mittaa haluttua asiaa (Tilastokeskus 2011b). Mittarin tulee siis sisältää vain niitä

kysymyksiä, jotka ovat oleellisia. Tutkimuksessa käytetty palautelomake ei täysin täytä tätä kriteeriä, sillä siinä on kahden kysymyksen lisäksi tilaa vapaille kommenteille. Nämä kommentit sotkivat analysointiprosessia, sillä opiskelijat eivät ole ymmärtäneet, että palautelomakkeeseen tulisi kommentoida vain kyseistä tutkimusklubia.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttaa palautelomakkeen täyttämiseen varattu aika. Mikäli aikaa on liian vähän, vastaukset voivat jäädä hyvin lyhyiksi tai niihin voidaan jättää vastaamatta. Ei voida myöskään tietää, kuinka huolellisesti ja rehellisesti vastaajat kysymyksiin vastaavat (Hirsjärvi ym. 2007, 190).

Jotta tutkimus olisi luotettava, tulee vastaajia olla riittävästi. Laadullisessa tutkimuksessa aineisto on riittävä, kun siitä ei ole enää saatavilla uutta tietoa ja se tuo kattavasti esille haetun teoreettisen perusnäkökulman (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2009, 84). Tähän tutkimukseen osallistui 104 opiskelijaa. Tämä on tässä tutkimuksessa riittävä määrä vastaajia, koska vastauksissa toistuvat samat asiat useita kertoja tuoden esille opiskelijoiden keskeisen näkökulman.

10 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että NÄYTKÖ-toimintamallin pilotointivaiheessa oli opiskelijoiden mielestä sekä hyviä asioita että kehittämiskohteita. Erityisen hyväksi koettiin vuorovaikutus ja yhteistyö käytännön hoitohenkilökunnan kanssa, tutkimusten haku- ja käsittelytaitojen kehittyminen, esiintyminen ja teoreettisen tietorakenteen kehittyminen. Suurimmiksi kehittämiskohteiksi nousivat töiden aiheet, työn tekemiseen varattu aika, tutkimusklubin aikataulut, osastojen aktiivisuus ja opintojakson tavoitteiden täytyminen. Kaiken kaikkiaan voidaan todeta, että NÄYTKÖ-toimintamalli on hyvässä alussa. Huomioimalla opiskelijoiden esittämät kehittämiskohteet ja kehittämällä toimintaa niiden mukaan, voidaan toimintamallista saada entistä toimivampi.

LÄHTEET

Burke, L. E.; Schlenk, E. A.; Sereika, S. M.; Cohen, S. M.; Happ, M. B. & Dorman, J. S. 2005. Developing research competence to support evidence-based practice. *Journal of professional nursing* Vol. 21 No. 6/2005, 358–363.

Hannes, K.; Vandersmissen, J.; De Blaeser, L.; Peeters, G.; Goedhuys, J. & Aertgeerts, B. 2007. Barriers to evidence-based nursing: a focus group study. *Journal of Advanced Nursing* Vol. 60 No. 2/2007, 162–171.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. 13., osin uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2009. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: WSOYpro Oy.

Karlsson, H. 2008. Millaiseen tutkimukseen pitää hakea lausuntoa? Viitattu 4.11.2010 www.utu.fi > Tutkimus > Eettinen toimikunta > Lausuntopyyntö > Millaiseen tutkimukseen pitää hakea lausuntoa?

Kim, S. C.; Brown, C. E.; Fields, W. & Stichler, J. F. 2009. Evidence-based practice-focused interactive teaching strategy: a controlled study. *Journal of advanced nursing* Vol. 65 No. 6/2009, 1218–1227.

Kleinpell, R. M. 2002. Rediscovering the value of the journal club. *American journal of critical care* Vol. 11 No. 5/2002, 411–414.

Laaksonen, C.; Paltta, H.; von Schantz, M.; Soini, T. & Ylönen, M. 2011. NÄYTKÖ-hanke. Power Point -esitys. Turku: Turun ammattikorkeakoulu.

Lauri, S. & Elomaa, L. 1999. Hoitotieteen perusteet. 3. uudistettu painos. Porvoo: WSOY.

Lindfors, K. 2007. Haasteena näyttöön perustuva hoitotyö. Kyselytutkimus hoitotyön johtajille ja hoitotyöntekijöille. Pro gradu -tutkielma. Hoitotieteen laitos. Tampere: Tampereen yliopisto.

Minkkinen, V. 2010. Tutkimustiedon oppiminen ja sen käyttö hoitotyössä. Tutkimusklubi interventiona hoitotyön opiskelijoiden näkökulmasta. Opinnäytetyö. Hoitotyön koulutusohjelma. Helsinki: Metropolia ammattikorkeakoulu.

Mäkelä, K. 1990. Kvalitatiivisen aineiston analyysi ja tulkinta. Helsinki: Gaudeamus.

Paunonen, M. & Vehviläinen-Julkunen, K. 1998. Hoitotieteen tutkimusmetodiikka. 1.-2.painos. Juva: WSOY.

Scott, K. & McSherry, R. 2008. Evidence-based nursing: clarifying the concepts for nurses in practice. *Journal of clinical nursing* 18/2008, 1085–1095.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009-2011. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

STM 2009. Johtamisella vaikuttavuutta ja vetovoimaa hoitotyöhön. Toimintaohjelma 2009-2011. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.

St. Pierre, J. 2005. Changing nursing practice through a nursing journal club. *MEDSURG Nursing* Vol. 14 No. 6/2005, 390–392.

Tilastokeskus 2010. Opiskelija. Viitattu 2.10.2010 www.stat.fi > Tietoa tilastoista > Käsitteet ja määritelmät > Opiskelija.

Tilastokeskus 2011a. Viitattu 10.2.2011 www.stat.fi > Tietoa tilastoista > Käsitteet ja määritelmät > Validiteetti.

Tilastokeskus 2011b. Viitattu 10.2.2011 www.stat.fi > Tietoa tilastoista > Käsitteet ja määritelmät > Reliabiliteetti.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: Tammi.

Turun ammattikorkeakoulu 2008. Opinto-opas 2008-2010. Kätilö-, sairaanhoitaja- ja terveydenhoitajakoulutus.

Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2002. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausten käsitteleminen. Viitattu 18.11.2010 <http://www.tenk.fi/julkaisutjaOhjeet/htkfi.pdf>.

Palaute Tutkimusklubi NÄYTKÖ**opiskelijapalaute**

Tutkimusklubin aihe: _____

Rengasta kokemustasi vastaava vaihtoehto

1. Tukiko Tutkimusklubi hyvin tutkimustiedon hakutaitojasi?	Kyllä	Ei
2. Tukiko Tutkimusklubi tutkimustiedon käsittelytaitojasi?	Kyllä	Ei
3. Tukiko Tutkimusklubi tutkimustiedon esittämistaitojasi
(taito raportoida kirjallisesti ja/tai suullisesti)?	Kyllä	Ei
4. Oliko Tutkimusklubi mielestäsi	a) erittäin hyödyllinen	
	b) melko hyödyllinen	
	c) melko hyödytön	
	d) hyödytön	
5. Voisiko Tutkimusklubia hyödyntää myös muissa opintojaksoissa?	Kyllä	Ei
6. Jos kyllä niin missä _____		
7. Jos ei, niin miksei? _____		
8. Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa oli ?		

9. Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa oli?

10. Vapaat kommentit

Turun Ammattikorkeakoulun opiskelijat tekevät tutkimusklubitoiminnasta opinnäytetöitä. Toivomme että annat luvan käyttää antamaasi palautetta opinnäytetyön aineistona. Aineisto käsitellään luottamuksellisesti eikä yksittäisten vastaajien palautteita voida raporteista tunnistaa.

Palautetta saa käyttää opinnäytetyön aineistona	Kyllä	Ei
---	-------	----

Kiitos arvokkaasta palautteestasi!

Mitä hyviä asioita tutkimusklubissa on? (Esimerkkejä vastauksista)

1. VUOROVAIKUTUS JA YHTEISTYÖ KÄYTÄNNÖN HOITOHENKILÖKUNNAN KANSSA (47,1 % n = 49)

Keskustelu hoitohenkilökunnan kanssa
Henkilökunnan kokemuksien kuuleminen
Vuorovaikutus opiskelijoiden ja käytännön työntekijöiden välillä
Uudesta tiedosta hyötyä työyhteisölle
Tutkimustiedon vieminen osastoille

2. TUTKIMUSTEN HAKUUN, ARVIOINTIIN JA ESITTÄMISEEN LIITTYVIEN TAITOJEN KEHITTYMINEN (36,5 % n = 38)

ESIINTYMINEN

Esiintyminen
Esiintymiskokemuksen karttuminen

TUTKIMUSTEN KÄSITTELY

Tutkimusten käsittelytaitojen kehittyminen
Tutkimuksiin perehtyminen

TIEDONHAKU

Tiedonhaun kehittyminen
Edisti tietokantojen käyttöä

3. OPPIMISTA TUKENEET JA EDISTÄNEET TEKIJÄT (29,8 % n = 31)

Ryhmässä työskentely
Mielenkiintoiset aiheet
Valmentaa hyvin opinnäytetyötä varten

4. TEOREETTISEN TIETORAKENTEEN KEHITTYMINEN (22,1 % n = 23)

Sai uutta tietoa
Syvensi vanhoja tietoja
Oman aiheen oppiminen

Mitä kehittämiskohteita tutkimusklubissa on? (Esimerkkejä vastauksista)

1. TYÖN AIHEET, KUORMITTAVUUS JA AIKATAULU (59,6 % n = 62)

AIHEET

Huonot aiheet

Opettaja tarkistaa, että aiheet ovat sellaisia, joista löytyy tutkittua tietoa

Aiheet enemmän opintojaksoa koskeviksi

Aiheet, joista hyötyä osastoille

Aiheet tulisi rajata tarkemmin

AIKA

Enemmän aikaa työn tekemiseen

Aikataulut

TYÖNTEKEMINEN

Samanaikaiset vaativat työt vaikeuttivat tekemistä

Kuormittaa liikaa

Ei löytynyt käyttökelpoista tietoa

2. YHTEISTYÖN KEHITTÄMINEN (29,8 % n = 31)

Kuuntelijat eivät olleet motivoituneita

Liian vähän hoitohenkilökuntaa kuuntelemassa

Osastojen aktiivisuutta lisättävä

Työntekijät voisivat perehtyä materiaaliin etukäteen

Ei hyötyä hoitohenkilökunnalle

3. OPPIMISEEN LIITTYVÄT MUUT KEHITTÄMISTARPEET (18,3 % n = 19)

Ei hyvä toteutustapa

Tuntiopetusta liian vähän

Luennot parempi toteutustapa

Opintojakson tavoitteet eivät täytyneet

4. KÄYTÄNNÖN JÄRJESTELYT (12,5 % n = 13)

Koko luokka paikalle kuuntelemaan esityksiä

Vaikea mennä puhumaan ammattilaisille, kun omat tiedot ovat puutteellisia

Seminaarien toteutus

5. OHJEISTUKSEEN LIITTYVÄT ASIAT (11,5 % n = 12)

Selkeämmät ohjeet

Apua opettajalta tiedonhakuun

Tiedonkulku vajavaista

6. AJOITTUMINEN OPINNOISSA (5,8 % n = 6)

Sopisi paremmin syventäviin opintoihin

Ei sovi peruskurssin toteutusmuodoksi

Sopisi paremmin ylempään ammattikorkeakoulututkintoon